

Zubaře nehledejte jen v místě bydliště

S nedostatkem zubařů se potýká v současnosti velká část lidí. Jednou z nich je i paní Barbora Pecher z Jihlavy, která do redakce napsala:

Se zubaři je to katastrofa. Kdybych si nesehnala stomatologa v Brně, tak můžu za pár let rovnou nosit „klapačky“. A to je mi jenom třicet dva let. Takhle se sice trmácím do Brna a zpátky, ale alespoň mám ke komu jít.

Nejen obyvatelé Jihlavy se potýkají s nedostatkem zubařů, a proto jsme dvěma z nich položili zásadní otázky.

1. Jak předejít nedostatku zubařů?

2. Co byste doporučil lidem, kteří shání zubního lékaře?

MUDr. Jana Zedníčková

Předsedkyně oblastní stomatologické komory

■ 1. Předejít nedostatku zubařů se dá zejména tím, že budou uzavírány nové smlouvy se zdravotními pojišťovnami pouze v regionech s nedostatkem lékařů, a naopak nebudou uzavírány tam, kde je zubních lékařů dostatek či přímo nadbytek. Tedy hlavně Praha, Brno a další velká města. Tato dohoda mezi komorou, kraji a zdravotními pojišťovnami již běží, bohužel není vždy dodržována.

■ 2. Především nehledat jen v místě bydliště, ale směřovat hledání i do vzdálenějších větších měst s dostatkem lékařů. Pak vytrvat v hledání v místě svého bydliště, trpělivě obvolávat a obcházet všechny lékaře. Vyžádat si od své zdravotní pojišťovny seznam lékařů, kteří registrují, a taktéž seznam všech lékařů.

Tlačit na svoji zdravotní pojišťovnu, aby vám lékaře zajistila, je to její povinnost. Důsledně pečovat o svůj chrup, dbát na kvalitní čištění zubů včetně mezizubních prostor a docházet na zubní hygienu. Tím pacient minimalizuje nutnost častých návštěv zubního lékaře a pak se dá zvládnout dojíždění za lékařem i do vzdálenějších míst.

MDDr. Břetislav Martinák

Odborný zástupce vedoucího lékaře Stomatologického centra

■ 1. To je velmi těžká otázka. Na tento problém je třeba pohlédnout ve více rovínách. Nejde ani tak o početní nedostatek zubařů, jako spíše o nedostatek časových kapacit k ošetřování. Početně je nás nejvíce za posledních dvacet let, přesto pacienti nemohou sehnat zubaře. Uvedu několik důvodů:

- Je nutné si i uvědomit, že zubařina je povolání, kde převažuje počet žen. Mladé lékařky, které opustí školu, nastoupí do praxe a zhruba po 2-4 letech odchází na mateřskou dovolenou. Velká většina těchto lékařek nezůstane u jednoho dítěte, a tak se vrací do práce až po několika letech. (pozn. Jen na našem pracovišti máme v současné době na mateřské 4 lékařky!)

- Mnoho absolventů zůstává pracovat ve velkých městech, kde se nachází největší počet zubařů. Do malých měst a obcí je problém místo zubaře obsadit, protože mladý a nezkušený lékař rád zůstává v blízkosti zkušených starších kolegů. Samozřejmě hraje roli i osobní život. Většina těchto mladých lidí potká ve svých studijních letech nějakého partnera a pro oba je rozhodně zajímavější život ve větším městě než někde na venkově. Taková je zkrátka realita.

- Zubařina je také čím dál složitější, náročnější na technologie a postupy, jednotlivé práce potřebují stále více času ke zhotovení, a kapacita ordinací se tak velmi rychle naplňuje. Nelze se divit, že mladý začínající lékař, který zahájí svou praxi, je přeplněn již pětisetletnou kartotékou, protože potřebuje ošetřit nové pacienty náročnými a dlouhotrvajícími výkony. Několik desítek let se u nás provozovala vyožené pojišťovenská praxe, kdy se neřešilo, jak má vypadat správně zaplněný kořenový kanálek, jak se má zhotovit dlouhodobě funkční výplň, jak má vypadat nabroušený zub na korunku a podobně. Vše se „zvládlo“ udělat za 15 minut a lékař za den ošetřil i 30 pacientů. To však zákonitě vede k tomu, že se takové zuby musí časem předělat, a vždy opravit něco po někom je složitější.

Zatímco na západ od nás nebo například v se-

Ilustrační foto: archiv JL

verských zemích se již mnoho let zaměřují na preventivní programy a lidé se systematicky učí o svůj chrup pečovat, u nás jsme zatím sotva na začátku. Chybí preventivní programy, lidé absolutně netuší, jak si správně čistit zuby, mnoho pacientů svůj chrup výrazně zanedbává a řeší problém, jen když něco bolí. Například v severských zemích se podařilo díky těmto programům téměř úplně odstranit kazy u dětí a dorostu. A tím, že se jim daří vychovávat nové a nové generace takto o sebe pečující lidi, ubývá samozřejmě kazů i u staršího obyvatelstva. To u nás chybí, a proto jsou lékaři tak přehlcní.

- Relativní nedostatek zubařů je tedy ve zvýšené náročnosti našeho povolání na jednotlivé výkony a čas k jejich zhotovení. Dříve jsme neměli k dispozici tolik materiálů a technologie, ale také zdaleka nebylo tolik možností k záchraně chrupu. Chceme-li pacienty ošetřit podle zákona, tedy podle nejmodernějších poznatků a možností současné vědy, potřebujeme k tomu čas. Velmi mnoho času. Není tedy možné za den ošetřit dvacet třicet pacientů, jak tomu bylo dříve, ale třeba jen pět, nebo dokonce jen jednoho, aby výsledek práce stál za to.

- Naše práce je velmi psychicky a zejména fyzicky náročná a starší kolegové už nezvládnou zastat tolik práce, co zvládali v neaktivnějším věku.

Na závěr bych to shrnul. Zubařů je relativně dost, ale díky změně přístupu k ošetření není možné zvládnout nahradit kolegy, kteří odchází do důchodu a měli ve svých kartotékách třeba i 3000 pacientů. Vnímám to jako přechodné období, které ještě několik let bude trvat, než zvládneme přelést většinu obyvatel a dostat se do jakési udržovací fáze, kdy pacienti budou relativně stabilizováni a budou docházet zase jen na preventivní prohlídky či drobné zákroky, protože nebudou mít problém.

K tomu bychom potřebovali nějaký kvalitní preventivní program, který chybí. Osobně to považuji za obrovské selhání na úrovni zdravotního sys-

tému a pojištění (programy sice nějaké mají, ale jsou neefektivní, nesystematické a hlavně nikde je neprezentují v takovém rozsahu, jak by asi měly být). Moje doporučení je, aby sami občané vyvinuli tlak na tyto instituce a zároveň aby se sami vzdělávali v oblasti zubní prevence.

■ 2. Vytrvat a třeba hledat zubaře ve větších městech, kde je jejich koncentrace vyšší. Může se to někomu zdát divné, ale funguje to tak i v jiných zemích, jen u nás ještě na to nejsme zvyklí. Sám mám pacienty, kteří za mnou v rámci republiky dojíždějí i 250 km a několik pacientů, žijících v zahraničí, kteří pravidelně lítají na prohlídky a ošetření ze vzdálených koutů světa (pro zajímavost mám i pacientku žijící v Austrálii)

Je taky nutné zbavit společnost mýtů a pověr, že zuby jsou zkažené po mamince, tatínkovi a podobně a že těhotenství a kojení ničí zuby. Je to jen omluva toho, že zanedbávám správnou hygienu.

I ti, kteří se třeba nedostanou k dentální hygienistce, tak mají přece dnes možnost sednout k internetu a najít si nějaká instruktážní videa, odborné články a jiné studijní materiály, kde se dozví spoustu věcí o prevenci chorob zubů a dutiny ústní. Možnosti jsou dnes obrovské.

Nemnoho pacientů je ochotno připustit, že čistý zub se nezkazí. Poslední věc, kterou bych pacientům poradil při shánění zubaře. Motivovaný pacient, který má zájem na sobě pracovat, je vždy pro spolupráci s lékařem více ceněný.

Jen pro představu, co tím bylo myšleno. Z vlastní praxe: Mám pacienta, kterému je úplně jedno, co mu neustále říkám. Vždy, když přijde, má minimálně dva nové kazy. I když mu zuby opravím z jedné strany, tak za půl roku děláme i stranu druhou.

Nemá zájem o čištění zubů, nemá ani finanční motivaci, protože je mu jedno, kolik to stojí a že pořád musí platit, a nemá vlastně zájem nic řešit. Takový pacient mě nebaví, ale bohužel se o něj musím nadále starat.